

М. Д. Корінько,

доктор економічних наук, професор,

завідувач кафедри,

Національна академія статистики, обліку та аудиту,

E-mail: nickolai.korinko@naso.edu.ua

ResearcherID: L-6488-2018

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6791-610X>

Дані управлінського обліку у статистичних дослідженнях

Стаття присвячена розгляду чинників, якими обґрунтовується доцільність використання даних управлінського обліку підприємства у процесі проведення статистичних досліджень на мікрорівні з метою подальшого застосування результатів таких досліджень для цілей розробки і прийняття ефективних управлінських рішень, а також складання бюджетів на визначені період діяльності суб'єкта господарювання. Зазначено, що ефективність виробництва забезпечується оптимальним використанням ресурсів за прийнятого рівня ризику. Опрацьовано роботи учених, присвячені обґрунтуванню потреби використання результатів статистичних досліджень у процесах управління підприємствами. Показано, що в опублікованих наукових розробках недостатня увага приділена необхідності аналізу взаємозв'язку управлінського обліку з формуванням інформаційної основи для проведення статистичних досліджень. Крім того, практично відсутній аналіз тенденцій формування нормативного інформаційного забезпечення на національному (міжгалузевому) рівні, яке має складатися із норм і стандартів для обліку та контролю витрат суб'єктів господарювання. Сформульовано припущення щодо можливого фактичного використання матеріальних ресурсів на виробництво тіншової продукції унаслідок застарілої нормативної бази. Акцентована увага на визначенні напрямів статистичних досліджень для використання їх результатів у процесі функціонування системи управління діяльністю підприємства, а також під час оцінювання окремих структурних підрозділів. Висвітлено переваги нормативного обліку витрат та визначення собівартості продукції для оцінки діяльності та швидкого реагування на виявлені недоліки у системі управління. Сформовано думку про те, що саме людські ресурси відіграють роль основного економічного чинника у процесі функціонування суб'єкта господарювання. Наведено основні постулати розвитку економіки держави, в межах яких має бути сформована витратна політика підприємства з урахуванням результатів статистичних досліджень. Окреслено питання використання даних управлінського обліку у процесі статистичних досліджень, вирішення яких, на думку автора, може бути тематикою подальших досліджень.

Ключові слова: *управлінський облік, статистичні дослідження, інформаційне забезпечення, підприємницька діяльність, бюджетування, система управління підприємницькою діяльністю.*

Вступ. Використання зовнішньої та внутрішньої інформації надає можливість сучасному управлінському обліку забезпечувати інформаційні потреби не лише управління виробництвом, маркетингом, іншими функціями бізнесу, а також статистичних досліджень. Управлінський облік забезпечує аналіз діяльності з урахуванням як поточної, так і довгострокової мети, використовує методи та моделі для отримання інформації щодо критичних чинників успіху (якість, інновації, час і т. ін.).

Формування інформації за результатами статистичних досліджень на мікрорівні на основі підходів до побудови обліку витрат і методології їх вивчення з метою подальшого застосування отриманої інформації у процесі прийняття управлінських рішень дозволяє ефективніше використовувати ресурси підприємства. Водночас поглиблений аналіз виявлених процесів і явищ,

які негативно впливають на економічний процес підприємства, забезпечує підґрунтя для розробки доцільних заходів, спрямованих на усунення відповідних чинників.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Діяльність більшості підприємств пов'язана з виробництвом продукції, наданням послуг, виконанням робіт і їх реалізацією для забезпечення конкурентоспроможності, економічного розвитку й фінансової рівноваги в нестійкому ринковому середовищі.

Для розвитку як окремих господарюючих суб'єктів, так і економіки держави в цілому необхідно, щоб виробничий процес був ефективним, тобто здійснювався за оптимального споживання виробничих ресурсів, мінімальних витрат, максимальної загальної рентабельності й рентабельності виробництва та прийнятого рівня ризику. Спектр питань, які пов'язані з потребою підвищення ефективності функціонування суб'єкта господарювання, у процесі управління підпри-

ємницькою діяльністю розширюється. Зазначене обумовлює необхідність наукових розвідок учених і практиків стосовно джерел інформаційного забезпечення процесу управління, які базуються на результатах статистичних досліджень. Зокрема вивчення питань упровадження результатів статистичних досліджень для забезпечення ефективного управління діяльністю присвячена робота Л. Шендирівської та І. Мельник [12]. Статистичне дослідження економічних показників діяльності малих підприємств висвітлено у роботі О. Судакової, В. Янченко, Т. Ярлік [9].

У процесі виробництва відбувається свідоме та систематичне поєднання різних виробничих ресурсів (матеріальних, трудових, технологічних, технічних, організаційних тощо) та створення нової продукції. Розв'язання проблем сутності витрат і розроблення методології їх вивчення набуває все більшого значення в сучасних економічних умовах. Сутність інформації в системі управлінського обліку за окремими аспектами розглядається в роботах таких учених:

- К. Дж. Друрі [2], Б. Райан [7] – питання теорії, методики та організації управлінського, виробничого та стратегічного обліку;
- О. Коба [3], О. Лега, Л. Яловега [4], Г. Партін [6], А. Череп [11]; О. Шпикуляк [13] – класифікація витрат в управлінському обліку, їх облік та управління ними;
- І. Бугай [1], Н. Міценко, С. Мизгала [5]; В. Распопова, Т. Глобець [8]; В. Фостолович, Р. Фостолович [10] – формування собівартості продукції, особливості визначення.

В умовах сьогодення в економічній літературі відсутня однозначна думка щодо використання інформації управлінського обліку для визначення сутності витрат і методологічних аспектів їх вивчення, зокрема у процесі статистичних досліджень на рівні мікроекономіки.

Метою пропонованої статті є обґрунтування доцільності використання даних управлінського обліку у статистичних дослідженнях на мікрорівні для застосування їх результатів у процесі розробки та прийняття ефективних управлінських рішень системою управління підприємницькою діяльністю.

Результати та обговорення. Управлінський облік розглядається як сукупність процесів, які уможливають виявлення об'єктів обліку, вимірювання їхніх значень, накопичення інформації про господарські операції та факти господарського життя, аналіз впливу результатів таких операцій, підготовку інформації на запит користувачів, інтерпретацію інформації у вигляді, що дає змогу сприйняти таку інформацію користувачами, котрі здійснили запит на неї, а також надання підготовленої інформації для застосування управлінським персоналом підприємства й для планування, оцін-

ки та внутрішнього контролю діяльності підприємства певними користувачами з метою забезпечення відповідного підзвітного використання ресурсного потенціалу останнього.

Сучасний облік виробництва як суттєва складова системи обліку забезпечує акумулювання та систематизацію витрат для формування інформації у процесах:

- оцінювання запасів, визначення фінансових результатів;
- забезпечення прийняття управлінських рішень;
- здійснення заходів контролю стану виконання прийнятих управлінських рішень.

В останні роки відстежується тенденція до трактування обліку виробництва як джерела даних, які стосуються витрат, забезпечують взаємозв'язок фінансового й управлінського обліків і використовуються для формування інформації у підсистемах системи обліку підприємства: управлінській та фінансовій. Такий підхід є логічним, оскільки дані про витрати використовуються підприємством як для оцінки ресурсів і визначення фінансових результатів, так і для розробки проектів та прийняття управлінських рішень на різних стадіях організації підприємницької діяльності та рівнях управління нею.

За результатами аналітичного оцінювання доцільно сформулювати висновок, що обсяг функцій, здійснюваних працівниками бухгалтерії для підготовки даних та матеріалів з метою їх використання системою управління підприємства, загалом формування статистичних даних, значно збільшується порівняно з функціями підрозділу бухгалтерії, який лише реєструє господарські операції у системі рахунків бухгалтерського обліку методом подвійного запису. Тому працівників бухгалтерії, які формують інформаційне забезпечення для системи управління підприємством і статистичних досліджень його діяльності, включаючи галузеві аспекти, називають бухгалтерами-аналітиками.

Інформація, яка надається управлінським обліком, зорієнтована, зокрема, на задоволення потреб системи управління діяльністю підприємства, підвищення ефективності використання ресурсного потенціалу у підприємницькій діяльності, об'єктивну оцінку діяльності підрозділів та їх керівників, формування підґрунтя статистичних досліджень на мікрорівні функціонування економіки. Отже, управлінський облік стає складовою частиною процесу управління та забезпечує формування інформації для використання за такими напрямками:

- ✓ визначення економічної доцільності майбутніх операцій у процесі підприємницької діяльності;
- ✓ здійснення заходів контролю діяльності та стану реалізації прийнятих управлінських рішень;

✓ оцінка ефективності використання ресурсного потенціалу підприємства з урахуванням результатів статистичних досліджень;

✓ оцінка ефективності діяльності;

✓ зниження суб'єктивності у процесі прийняття рішень.

Управлінський облік не обмежений у виборі методів, моделей, правил та форм. Їх розробка проводиться працівниками підприємства або залученими спеціалістами при формуванні інформаційного забезпечення досліджень та підготовці варіантів управлінських рішень з урахуванням множини параметрів, що визначають специфіку певного підприємства, та з огляду на якісні показники. Для ефективного управління конкретним підприємством в умовах сьогодення необхідна деталізована інформація, яка враховує особливості його технології та організації діяльності. Саме тому збирання інформації управлінського обліку для статистичних досліджень з огляду на подальше використання їх результатів для підвищення ефективності управління підприємницькою діяльністю певного суб'єкта господарювання має урахувати потреби чітко визначених керівників цього суб'єкта.

Отже, при розробленні статистичного дослідження доцільно визначати чіткий перелік його напрямів зважаючи на особливості організації та функціонування системи управлінського обліку окремих суб'єктів господарювання, зокрема підсистеми управлінського обліку, для якої здійснюється класифікація за: повнотою охоплення інформацією, рівнем взаємозв'язку фінансового й управлінського обліку, ступенем нормативного регулювання, повнотою включення витрат до собівартості продукції. Така організація управлінського обліку передбачає виокремлення його складових за циклами господарської діяльності підприємства, а саме:

– облік на циклі постачання (постачальницько-заготівельної діяльності);

– облік на циклі виробництва (виробничої діяльності, витрат на виробництво і собівартість продукції);

– облік на циклі збуту (реалізації продукції, фінансово-збутової діяльності).

У процесі статистичних дослідження доцільним є врахування характеру витрат як у виробничій, так і у невиробничій сфері у частині їх зв'язку з певним об'єктом: продуктом, структурним підрозділом, проектом і т. ін. Залежно від такого зв'язку витрати поділяються на прямі та непрямі. Прямі витрати відносять безпосередньо до конкретного об'єкта витрат. Непрямі витрати не можуть бути віднесені до певного об'єкта витрат безпосередньо, або економічно доцільним шляхом. Щодо останнього визначення (економічно доцільним шляхом), то відносячи витрати певного об'єкта за цим

підходом керуються принципом співвідношення витрат та вигід. Можливі випадки, коли одні й ті самі витрати можуть бути одночасно прямими та непрямими щодо різних об'єктів витрат.

На підприємствах виробничої сфери витрати на продукцію визначають як виробничі витрати, а витрати періоду – невиробничі витрати. Виробничі витрати поділяються на основні та накладні. Перші охоплюють сукупність прямих витрат на виробництво продукції і групуються на:

1) прямі матеріальні витрати – вартість витрачених матеріалів, які стають частиною готової продукції;

2) прямі витрати на оплату праці – зарплата робітників, безпосередньо зайнятих виробництвом продукції;

3) інші прямі витрати.

Виробничі накладні витрати пов'язані із забезпеченням процесу виробництва і не належать до певної продукції.

Невиробничі витрати охоплюють витрати на управління, відстеження технологічного процесу та розробку технологій, збут продукції та інші функції підприємницької діяльності.

На особливу увагу у процесі статистичних досліджень з метою вирішення проблеми віднесення витрат до відповідних видів продукції або замовлень заслуговують накладні витрати. Ці витрати не можуть бути прямо віднесені до собівартості продукції або замовлення. Тому на практиці вони розподіляються між виробами або замовленнями пропорційно одній із визначених баз, серед яких:

✓ кількість продукції;

✓ години роботи робітників;

✓ машино-години;

✓ пряма заробітна плата;

✓ матеріальні витрати;

✓ основні витрати.

На підставі обраної бази розраховується ставка розподілу накладних витрат діленням їх суми на загальну величину обраної бази їх розподілу.

Саме використання у процесі підприємницької діяльності результатів статистичного дослідження для вирішення зазначеної проблеми забезпечує формування обґрунтованого визначення собівартості продукції та справедливої ціни у майбутньому.

Доцільним у процесі статистичних досліджень з використанням даних управлінського обліку є врахування методів системи обліку, якими є: 1) облік за методом фактичних витрат; 2) облік витрат за нормативним методом. Ефективне використання нормативного методу обліку витрат забезпечується застосуванням норм використання витрат (на оплату праці, матеріальних, загальновиробничих), а також облікових цін на такі витрати, сформованих у процесі діяльності конкретного суб'єкта господарювання. Застосування нормативного ме-

тоту обліку надає можливість формування оперативної інформації для здійснення функцій управління безпосередньо у ході процесу виробництва з метою впливу на цей процес та ідентифікації відхилень за місцями їх виникнення та визначеними відповідальними особами.

Поділ обліку витрат за нормативним методом на облік за нормами й облік відхилень від норм забезпечує оперативне реагування на відхилення і дає можливість визначати фактичну собівартість як суму (різницю) нормативної собівартості та відхилень від норм за кожною статтею. Нормативний метод обліку витрат на продукцію надає змогу оперативно, не очікуючи відомості про всі фактичні витрати за результатами звітного періоду, визначати фактичну собівартість продукції, а також оперативно аналізувати причини відхилень та їх винуватців. У практиці господарської діяльності застосовують два варіанти нормативного методу обліку затрат і калькулювання на основі повної та неповної собівартості залежно від поставленої мети. В умовах застосування системи обліку за нормативними затратами на основі змінних витрат у нормативній калькуляції передбачають групування прямих і непрямих витрат, а також змінних та постійних.

Для нормативного методу обліку змінних витрат ураховують такі особливості:

- норми розраховуються лише для визначення змінних витрат;
- залишки незавершеного виробництва оцінюються за змінними нормативними витратами;
- нормативна собівартість обчислюється лише за змінними нормативними витратами;
- нормативна калькуляція розраховується лише за змінними нормативними витратами.

Суттєвим елементом нормативного методу обліку витрат на виробництво є складена ще до початку звітного періоду нормативна калькуляція. Нормативну калькуляцію використовують для оцінки вартості виготовленої продукції, незавершеного виробництва, включаючи браковану продукцію, а також із результатами статистичних досліджень у процесі планування та контролю. Результати статистичних досліджень щодо витрат, калькуляцій, обчислених за нормативним методом, використовуються під час розробки бюджетів постачання, виробництва, збуту, обчислення фінансових результатів для прийняття управлінських рішень щодо напрямів та обсягів виробництва і реалізації. Дані щодо собівартості, обчисленої за нормативним методом, використовуються для оцінки продукції, виготовленої центрами відповідальності та підприємством у цілому за визначений період, включаючи брак продукції та залишки незавершеного виробництва. Зіставлення даних щодо собівартості, визначеної за нормативним методом, із фактичною надає можливість оцінити ефектив-

ність використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів як центрів відповідальності, так і підприємства в цілому. Довгострокова витратна політика підприємства має враховувати, що людські ресурси є основними економічно ефективними факторами його економічної та фінансової діяльності. Під витратною політикою підприємства розуміють сукупність дій, спрямованих на мінімізацію витрат із дотриманням основних вимог щодо розвитку національної економіки, зважаючи на реальний (з погляду експертів) прогноз глобальних тенденцій та перелік базових суспільних вимог. Мета витратної політики підприємства – цілеспрямованість, що має забезпечувати мінімально можливі (за визначених умов) витрати. Об'єкти витратної політики підприємства – місця витрат, а її суб'єкти – посадові, матеріально відповідальні, підзвітні та залучені до організації діяльності особи, працівники підприємства, причетні до формування витрат.

Урахування отриманих результатів статистичних досліджень із зазначеними чіткими переліками наявних у минулих періодах позитивних та негативних рисах діяльності конкретного підприємства уможливорює розробку бюджетів його діяльності на визначені терміни. Така розробка бюджетів забезпечує періодичне планування господарських операцій та фактів господарського життя підприємства, дозволяє передбачати майбутні проблеми та визначати найкращий шлях для досягнення стратегічної мети. Важливим аспектом бюджетування є те, що воно примушує менеджерів кількісно обґрунтовувати плани та дає змогу усвідомлювати витрати, пов'язані з їх виконанням. Складаючи бюджет, менеджер має можливість порівнювати витрати та вигоди за альтернативними напрямами дій, визначати найефективніший метод використання наявних та можливих до залучення ресурсів.

Оскільки бюджети відображають майбутні операції підприємства, то за ступенем здійснення цих операцій вони є базою для оцінки ефективності та результативності діяльності менеджерів шляхом порівняння фактичних результатів із запланованими. Окрім того, бюджети як плани майбутніх операцій, виражені в кількісних (переважно у грошових) вимірниках, мотивують працівників підприємства до досягнення поставленої мети за умови, що вони брали участь у розробці таких бюджетів та зацікавлені у виконанні встановлених показників.

Під зведеним бюджетом розуміють сукупність бюджетів, що узагальнює майбутні операції усіх підрозділів підприємства. Зведений бюджет поділяється на операційні та фінансові бюджети. Операційні бюджети як сукупність бюджетів витрат і доходів своєю чергою поділяються на:

- ✓ бюджет продажів;

- ✓ бюджет запасів;
- ✓ бюджет прямих матеріальних витрат;
- ✓ бюджет прямих витрат на оплату праці;
- ✓ бюджет виробничих накладних витрат;
- ✓ бюджет собівартості готової продукції;
- ✓ бюджет собівартості реалізованої продукції;
- ✓ бюджет витрат на збут;
- ✓ бюджет витрат на управління;
- ✓ бюджетний звіт про прибуток.

До складу фінансових бюджетів відносять:

- ✓ бюджет капітальних вкладень;
- ✓ бюджет грошових коштів;
- ✓ бюджетний баланс.

У ході визначення напрямів статистичних досліджень з огляду на дані управлінського обліку здійснюють їх узгодження зі змістом вищенаведених бюджетів для використання у процесі розробки останніх результатів досліджень.

Висновки та рекомендації. Використання даних управлінського обліку як одного із джерел формування інформаційного забезпечення статистичних досліджень дозволяє забезпечити їх якість, а використання результатів таких досліджень управлінським персоналом уможлиблює здійснення системних заходів щодо підвищення ефективності діяльності підприємства.

Ключовою проблемою використання управлінського обліку витрат підприємства є створення єдиної національної інформаційної (міжгалузевої) бази даних норм і стандартів обліку та контролю витрат суб'єктів господарювання. Така інформаційна база необхідна, оскільки за даними статистики споживання ресурсів у процесі виробництва вітчизняної продукції у два-три рази більше, ніж у західних країнах. Це, незважаючи на всі інші чинники, може означати, що в Україні значна частина матеріальних цінностей, списаних на виробничі витрати, викрадена або фактично використовується для виробництва тіншової продукції, яку підприємство не враховує і з якої воно не сплачує податків чи зборів.

Вирішення питань матеріально-технічного й організаційного забезпечення полягає у достатньому забезпеченні суб'єкта господарювання су-

часними матеріально-технічними засобами, відповідним рівнем організації та ефективного ведення первинного і зведеного обліку, внутрішньогосподарського контролю, формування звітної інформації. Послідовна стратегія розвитку підприємства з огляду на окреслені питання має бути спрямована на оновлення, придбання, використання та фінансування матеріально-технічних засобів, вжиття організаційних заходів, метою яких є виведення підприємства на нові простори інформаційної економіки.

Загалом проблематика вітчизняного управлінського обліку охоплює теоретичні, методологічні, технологічні, організаційні, кадрові, фінансові, масштабні, рівневі проблеми. До основних проблем управлінського обліку підприємств в Україні доцільно віднести такі:

- повнота та своєчасність відображення в системі обліку витрат підприємства господарських операцій та фактів господарського життя;
- релевантність вихідної інформації про фінансовий стан, витрати й доходи підприємства;
- створення інформаційної єдиної загальнодержавної бази норм і нормативів для обліку й контролю за витратами та доходами підприємства;
- забезпечення оптимального співвідношення обсягів автоматизованих і неавтоматизованих обліково-контрольних робіт та визначення їхньої ролі у скороченні витрат і зростанні доходів підприємства;
- рівень відповідності обліково-контрольної системи підприємства, його витрат і доходів нормам чинних нормативно-правових актів України з обліку та контролю;
- матеріально-технічне й організаційне забезпечення ведення обліку витрат і доходів та формування фінансової звітності підприємства.

Перспективи подальших досліджень у цій сфері лежать у площині вирішення проблем, що викликають значний інтерес учених-економістів і стосуються використання даних управлінського обліку з урахуванням обсягів діяльності та форми власності підприємств, напряму їх діяльності, стану оподаткування й організаційної форми.

Список використаних джерел

1. Бугай І. В. Особливості визначення собівартості продукції. *Економіка: проблеми теорії та практики*. 2011. Вип. 167. С. 219–225.
2. Друри К. *Управленческий и производственный учет* / пер. с англ. В. Н. Егорова. 6-е изд. Москва: ЮНИТИ-ДАНА, 2012. 1423 с.
3. Коба О. В. Витрати підприємства та їх класифікація для потреб управління й економічного аналізу. *Причорноморські економічні студії*. 2016. № 4. С. 99–103. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bses_2016_4_23
4. Лега О. В., Яловега Л. В. Управлінський облік витрат виробництва в умовах автоматизованої обробки інформації. *Актуальні проблеми інноваційної економіки*. 2016. № 2. С. 75–80.
5. Міценко Н. Г., Мизгала С. В. Собівартість як економічна категорія та її місце серед витрат підприємства. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2009. № 19 (4). С. 129–132.

6. Паргин Г. О. Управління витратами підприємства: концептуальні засади, методи та інструментарій: монографія. Київ: УБС НБУ, 2008. 219 с.
7. Райан Б. Стратегический учет для руководителя / пер. с англ. под ред. В. А. Микрюкова. Москва: Аудит, ЮНИТИ, 1998. 616 с.
8. Распопова В. А., Глобець Т. В. Шляхи зниження собівартості продукції підприємства. URL: http://www.rusnauka.com/13_NPN_2010/Economics/65012.doc.htm
9. Судакова О. І., Янченко В. В., Ярлік Т. В. Статистичне дослідження сучасного стану підприємницької діяльності у галузі промисловості України. *Становлення та особливості регулювання соціально-економічного розвитку країни: мат. Всеукр. наук.-практ. конф., м. Київ, 7 листопада 2020 р.* Київ, 2020. С. 131–135.
10. Фостолович В. А., Фостолович Р. С. Інформаційні ресурси при формуванні собівартості продукції в системі управління підприємством. *Ефективна економіка*. 2018. № 9. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/9_2018/162.pdf
11. Череп А. В. Управління витратами суб'єктів господарювання: монографія. Ч. І. 2-ге вид. Харків: ВД "Інжек", 2007. 368 с.
12. Шендерівська Л. П., Мельник І. Л. Статистичні дослідження як основа ефективного менеджменту у видавничій галузі. *Інвестиції: практика та досвід*. 2017. № 9. С. 59–65.
13. Шпикуляк О. Г. Інститут витрат в економічній теорії і практиці господарювання. *Економічні науки. Серія "Економічна теорія та економічна історія"*. 2008. Вип. 5 (19), Ч. 2. С. 323–329.

References

1. Buhay, I. V. (2011). Osoblyvosti vyznachennia sobivartosti produktsii [Features of determining the cost of production]. *Ekonomika: problemy teorii ta praktyky – Economics: problems of theory and practice*, 167, 219–225 [in Ukrainian].
2. Drury, K. (2012). *Upravlencheskiy y proizvodstvennyy uchet [Management and production accounting]*. (6th ed.). (V. N. Egorov, Trans). Moscow: YUNITI-DANA [in Russian].
3. Koba, O. V. (2016). Vytraty pidpriemstva ta yikh klasyfikatsiia dlia potreb upravlinnia i ekonomichnoho analizu [Costs of the enterprise and their classification for the needs of management and economic analysis]. *Prychornomorski ekonomichni studii – Black Sea Economic Studies*, 4, 99–103. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/bses_2016_4_23 [in Ukrainian].
4. Leha, O. V., Yaloveha, L. V. (2016). Upravlinskyi oblik vytrat vyrobnytstva v umovakh avtomatyzovanoi obrobky informatsii [Management accounting of production costs in terms of automated information processing]. *Aktualni problemy innovatsiynoyi ekonomiky – Current issues of innovative economy*, 2, 75–80 [in Ukrainian].
5. Mitsenko, N. H., & Myzhgala, S. V. (2009). Sobivartist yak ekonomichna katehoriia ta yii mistse sered vytrat pidpriemstva [Cost as an economic category and its place among the costs of the enterprise]. *Naukovy visnyk NLTU Ukrainy – Scientific Bulletin of NLTU of Ukraine*, 9 (4), 129–132 [in Ukrainian].
6. Partyn, H. O. (2008). *Upravlinnia vytratamy pidpriemstva: kontseptualni zasady, metody ta instrumentarii [Management of enterprise costs: conceptual principles, methods and tools]*. Kyiv: UBS NBU [in Ukrainian].
7. Rayan, B. (1998). *Stratehicheskiy uchet dlya rukovoditelya [Strategic accounting for management]*. V. A. Mikriukov (Ed.). Moscow: Audyт, YUNITI [in Russian].
8. Raspopova, V. A., & Hlobets, T. V. (2010). Shliakhy znyzhennia sobivartosti produktsii pidpriemstva [Ways to reduce the cost of production]. *www.rusnauka.com*. Retrieved from http://www.rusnauka.com/13_NPN_2010/Economics/65012.doc.htm [in Ukrainian].
9. Sudakova, O. I., Yanchenko, V. V., & Yarlik, T. V. (2020). Statystychne doslidzhennia suchasnoho stanu pidpriemnytskoi diialnosti u haluzi promyslovosti Ukrainy [Statistical study of the current state of entrepreneurial activity in the industry of Ukraine]. Proceeding from Formation and features of regulation of socio-economic development of the country: *Vseukrainska naukovo-praktychna konferentsiia (7 lystopada 2020 roku) – All-Ukrainian Scientific and Practical Conference*. (pp. 131–135). Kyiv [in Ukrainian].
10. Fostolovych, V. A., & Fostolovych, R. S. (2018). Informatsiini resursy pry formuvanni sobivartosti produktsii v systemi upravlinnia pidpriemstvom [Information resources in the formation of production costs in the enterprise management system]. *Efektivna ekonomika – Efficient economy*, 9. Retrieved from http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/9_2018/162.pdf [in Ukrainian].
11. Cherep, A. V. (2007). *Upravlinnia vytratamy subiektiv hospodariuvannia [Management of costs of economic entities]*. (2nd ed.). Kharkiv:VD "Inzhhek" [in Ukrainian].

12. Shenderivska, L. P., & Melnyk, I. L. (2017). Statystychni doslidzhennia yak osnova efektyvnoho menedzhmentu u vydavnychii haluzi [Statistical research as a basis for effective management in publishing industry]. *Investytsii: praktyka ta dosvid – Investments: practice and experience*, 9, 59–65 [in Ukrainian].

13. Shpykulyak, O. H. (2008). Instytut vytrat v ekonomichnii teorii i praktytsi hospodariuvannia [Institute of costs in economic theory and practice of management]. *Ekonomichni nauky. Seriiia “Oblik i finansy” – Economic sciences. Series “Economic Theory and Economic History”*, 5 (19), 2, 323–329 [in Ukrainian].

M. D. Korinko,

DSc in Economics, Professor,

Head of the Department,

National Academy of Statistics, Accounting and Audit,

E-mail: nickolai.korinko@naso.edu.ua

ResearcherID: L-6488-2018,

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6791-610X>

Management Accounting Data in Statistical Surveys

The article is devoted to analysis of the factors determining the feasibility of management accounting data applications in statistical research at micro level, which results will be used in elaborating and taking effective management decisions, as well as in the budget process for a given period of business operation. It is emphasized that the production efficiency can be achieved by the optimal use of resources given an acceptable level of risk. An analytical review of research works giving evidence of the need to use results of statistical research in business management was made. It showed that the necessity for analysis of the relationship between management accounting and creating databases for statistical research had not been clearly emphasized. Also, there has been no analysis of trends in creating a regulatory information framework at the national (cross-sectoral) level, which would have to consist of norms and standards of accounting and cost control in business entities. The assumption on a probable utilization of material resources in the shadow production due to the outdated regulatory framework is made.

Emphasis is placed on determining the fields of statistical research which results are going to be used in the business management system and evaluation of structural units in a business enterprise. The advantages of normative cost accounting and production costing for performance assessment and quick response on identified deficiencies in the management system are highlighted. It is argued that human resources constitute the main economic factor in the business operation process. The basic postulates of the national economy development are given, which have to frame the cost policy of business enterprises with taking into account results of statistical research. Problems related with applications of management accounting data in statistical research are outlined, which solutions can be subject of further research.

Key words: *management accounting, statistical research, information support, business activity, budgeting, business management system.*

Бібліографічний опис для цитування:

Корінко М. Д. Дані управлінського обліку у статистичних дослідженнях. *Статистика України*. 2021. № 4. С. 95–101. Doi: 10.31767/su.4(95)2021.04.10

Bibliographic description for quoting:

Korinko, M. D. (2021). Dani upravlinskoho obliku u statystychnykh doslidzhenniakh [Management Accounting Data in Statistical Surveys]. *Statystyka Ukrainy – Statistics of Ukraine*, 4, 95–101. Doi: 10.31767/su.4(95)2021.04.10